PRATIK DERS

Emri: gjinia, numri, trajta dhe rasat

Ders kategorisi: Mësime të gjuhës shqipe

> Gjinia, shumësi, trajta e shquar e pashquar dhe pesë rasat e emrit në shqip.

Emri: gjinia, numri, trajta dhe rasat

Emri emërton qenie, sende, dukuri dhe nocione. Në shqip ai është pjesa më e lakueshme e ligjëratës: ndryshon sipas **gjinisë**, **numrit**, **trajtës** dhe **rasës**. Një emër i vetëm mund të marrë deri në dhjetë forma të ndryshme.

Gjinia

Gjinia	Si njihet	Shembuj
Mashkullore	mbaron me bashkëtingëllore ose me *-i* / *-u* në të shquarën	*libër → libri, mik → miku, zog → zogu, mësues → mësuesi*
Femërore	mbaron shpesh me *-ë, -e, -a, -i* dhe merr *-a* / *-ja* në të shquarën	*vajzë → vajza, motër → motra, shtëpi → shtëpia, lule → lulja*
Asnjanëse	mbeturinore, sot vetëm te disa emra foljorë	*të ecurit, të folurit, të ftohtit*

Kujdes: gjinia nuk përcaktohet gjithmonë nga mbaresa. *Nxënës* është mashkullore, *nxënëse* femërore; por *natë*, *ditë* dhe *lule* janë femërore edhe pse mbaresat ndryshojnë.

Numri: formimi i shumësit

Mënyra	Njëjës	Shumës
Mbaresa **-a**	vajzë, fletore	vajza, fletore
Mbaresa **-e**	qytet, mal	qytete, male
Mbaresa **-ë**	djalë (i vjetër), shok	shokë
Mbaresa **-ra**	ujë, mish	ujëra, mishra
Ndërrim zanoreje	djalë, dash, natë	djem, desh, net
Pa ndryshim	mësues, nxënës, sy	mësues, nxënës, sy
Të parregullt	njeri, grua, derë	njerëz, gra, dyer

Trajta e pashquar dhe e shquar

Shqipja nuk ka nyjë të veçantë përpara emrit si gjuhët romane a gjermanike: **shquarsia shprehet me mbaresë në fund të fjalës**.

© 2026 English For Life LLC — Foreign Language Learning Association, Kumanovo, North Macedonia. All rights reserved.
All content, trademarks and materials on this website are the property of English For Life and may not be reproduced or distributed without prior written permission.

- **E pashquar** — diçka e papërcaktuar ose e përmendur për herë të parë: *Bleva **një libër**.*
- **E shquar** — diçka e njohur për të dy bashkëfolësit: ***Libri** është mbi tavolinë.*

Lakimi i plotë

Rasa	mal – i pashquar	mal – i shquar	vajzë – e pashquar	vajzë – e shquar
Emërore	(një) mal	mali	(një) vajzë	vajza
Gjinore	i/e (një) mali	i/e malit	i/e (një) vajze	i/e vajzës
Dhanore	(një) mali	malit	(një) vajze	vajzës
Kallëzore	(një) mal	malin	(një) vajzë	vajzën
Rrjedhore	(prej) mali	(prej) malit	(prej) vajze	(prej) vajzës

Ku përdoret secila rasë

Rasa	Funksioni	Shembull
Emërore	kryefjalë; pas *nga, te, tek*	***Mali** është i lartë. Vij **nga mali**.*
Gjinore	përkatësi, gjithmonë me nyjë të përparme	*maja **e malit**, libri **i Artës***
Dhanore	kundrinor i zhdrejtë	*I thashë **Artës**.*
Kallëzore	kundrinor i drejtë; pas *në, mbi, me, për, pa*	*Pashë **malin**. Hipa **në mal**.*
Rrjedhore	pas *prej, para, pas, afër, larg, sipas*	*Erdha **prej malit**.*

Nga letërsia shqipe

Vargu i parë i *Bagëti e Bujqësisë* së Naim Frashërit është një shembull i qartë i **gjinores**:

«O malet' e Shqipërisë e ju o lisat' e gjatë!»

Këtu *malet* është emërore shumës e shquar, ndërsa **e Shqipërisë** është gjinore me nyjën e përparme **e**: tregon përkatësinë. Po ta zëvendësonim me njëjës, do të kishim *mali i Shqipërisë*, me nyjën **i**, sepse *mali* është mashkullore.

Fjalët sinjalizuese

- **një, ndonjë, disa, ca** → kërkojnë trajtën e **pashquar**.
- **ky, kjo, ai, ajo, i njëjti** dhe përcaktimet e njohura → kërkojnë trajtën e **shquar**.
- **çdo, secili** → njëjës i pashquar: *çdo ditë*, jo *çdo ditët*.
- Nyjat **i, e, të, së** para emrit sinjalizojnë gjinoren.

Gabimet e zakonshme

Gabim	Saktë	Pse
një libri	**një libër**	pas *një* vjen trajta e pashquar

© 2026 English For Life LLC — Foreign Language Learning Association, Kumanovo, North Macedonia. All rights reserved.
All content, trademarks and materials on this website are the property of English For Life and may not be reproduced or distributed without prior written permission.

Gabim	Saktë	Pse
Lexova libri.	**Lexova librin.**	kundrinori i drejtë kërkon kallëzoren e shquar
maja e mali	**maja e malit**	gjinorja e shquar merr *-it*
çdo ditët	**çdo ditë**	pas *çdo* vjen njëjësi i pashquar
djalë si shumës	**djem**	shumës me ndërrim zanoreje
Vij nga shkollës.	**Vij nga shkolla.**	*nga* kërkon emëroren

Provo vetë

1. Bleva ___ (një libër / një libri). *(një libër)*
2. Maja ___ (mali) është e mbuluar me borë. *(e malit)*
3. I dhashë çelësat ___ (vajza). *(vajzës)*
4. Erdhëm ___ (prej / qytet). *(prej qytetit)*
5. Shumësi i fjalës *natë* është ___. *(net)*

Burime dhe referenca

- Naim Frashëri, *Bagëti e Bujqësia*, Bukuresht, 1886.
- *Gramatika e gjuhës shqipe I – Morfologjia*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Gramatika e gjuhës shqipe II – Sintaksa*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Drejtshkrimi i gjuhës shqipe*, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973.
- *Fjalori i gjuhës shqipe*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2006.

ENGLISH FOR LIFE

© 2026 English For Life LLC — Foreign Language Learning Association, Kumanovo, North Macedonia. All rights reserved.
All content, trademarks and materials on this website are the property of English For Life and may not be reproduced or distributed without prior written permission.